

KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom
„KOROŠKI SLOVENEK“
 Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.
 Rokopisi se naj pošiljajo na naslov:
Pol. in gosp. društvo
 Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

List
za politiko, gospodarstvo
in prosveto

Izhaja vsako sredo.
 Stane četrletno: 1 šiling.
 celoletno: 4 šilinge.
 Za Jugoslavijo
 četrletno: Din. 25.—
 celoletno: Din. 100.—
 Pozamezna številka 10 grošev.

Leto VIII.

Dunaj, 30. majnika 1928.

Št. 22.

Šolski prepir.

Radi šol se ne prepirajo s šolsko oblastjo samo koroški Slovenci, tudi drugi ljudje niso zadovoljni: eni pravijo, da se je šola premalo ozirala na telesne potrebe otrok; drugi pravijo, da je poučevanje premučno, zopet drugi, da se otroški duh ne razvija, ko se otroka sili, učiti se na pamet, kar ni razumel. Nezadovoljen je svet tudi z srednjimi šolami, zlasti se veditelji delavcev protivijo poučevanju grščine in latinščine; seve tudi proti veronauku, ki se nekaterim ljudem na svetu zdi popolnoma nepotreben. Tem nezadovoljnežem sta hotela dunajski župan in predsednik šolskega sveta Glöckl ustreči z raznimi novimi šolami. Vladne stranke so na to zavzele svoje stališče. Naučni minister je predložil novo postavo, ki uvaža v šole, kar je treba reformirati, pa odklanja, kar bi strmoglavilo ves šolski red.

Novi šolski red varuje enotno šolstvo za vso državo in odpravi mnogovrstne šolske poizkuse. Potem daje novi red mladini možnost, da se še v poznejših letih odločuje za svoj poklic, in tretjič hoče ta red, da se nadarjenim mladeničem, kolikor sploh mogoče, daje možnost, priti k študiranju in isto dovršiti tudi še v poznejših letih. Novi red pa odklanja zahtevo nekaterih šolnikov, ki hočejo, da bo šola otroška, da se naj mladina igraje uči: kdor hoče študirati, mora imeti gotove zmožnosti in mora biti priden. Mlad človek se mora v šoli učiti, kako je treba zmagovati težkoče. Ako pa je treba talenta in pridnosti, potem srednje šole ne morejo biti za vse odprte. Za srednje šole se morajo otroci izbirati. Ko je bila srednja šola obvezna kakor ljudska, bi bil uspeh le ta, da bi še veliko več mestne mladine, in sicer nezmožne, prišlo do uradnih mest in bi še veliko manj kmečkih otrok prišlo do državnih služb.

Zahtevalo se je tudi, da se odpravi v srednjih šolah drugi tuji jezik in poučevanje edinega tujega jezika naj se začne šele v višji

gimnaziji ali realki. Boj zoper takozvane klasične šole, v katerih se poučuje na podlagi latinske in grške kulture, je značilen. Boljševiki so v Rusiji Grka Platona prepovedali; najslavnejši učenjaki vseh narodov pa zatrjujejo (n. pr. Anglež Carlyle), da se bo Platon poučeval kakor evangelij do konca dni. Grška in rimska kultura sta nek temelj krščanske, in ko se boljševisem zaletava v krščanstvo, se seve zaletava tudi v stare kulture. Meščanske stranke tudi tu niso mogle ustreči, da pa se je poučevanje latinskega in grškega jezika pomaknilo za leto nazaj, ker otroci, ki prihajajo v gimnazijo, niti materinega jezika ne znajo (nemški otroci namreč, ne samo koroški slovenski).

Tako bodo prenehale raznovrstne šole: ostale pa gimnazije, realke, realne gimnazije in za dekleta še višje dekliške šole. Splošna srednja šola, nemške srednje šole in višje šole prenehajo. Za prve tri leta gimnazije in realke velja, izvzemši tui jezik, isti učni red, tako da fant tri leta lahko prestopi iz ene v drugo šolo, ako si premisli, da noče postati inženir, marveč odvetnik ali zdravnik. Meščanske šole se naprej imenujejo glavne šole in so tako urejene, da bo mladina iz meščanske šole lahko prestopila v gimnazijo ali realko, ne da bi časa zamujala: to se pravi, v glavnih šolah se je treba resno učiti. V nekaterih se namreč samo igračkajo.

Med delavci se često nahajajo zelo nadarjeni mladeniči, katerim poprej ni bilo mogoče priti v študije. Taki možje so bili n. pr. Kolping, sv. Klemen Dvorzak (Hofbauer); izredno nadarjeni fantje, ki so bili leta obrtni pomočniki in so študirali pozneje. V Celovcu je delal lani gimnazijsko maturo poštni poduradnik, odbornik občine Sv. Martin. Mladi mož je hotel postati duhovnik in neki celovski katehet se je dve leti trudil z njim. Ko je dovršil, kar drugi dovršijo v 8 letih. Za take ljudi postavi država „Arbeitermittelschulen“, sred-

nje šole za delavce. Lahko jih seve obiskuje tudi odrastli kmečki fant.

Te nove uredbe so vse hvale vredne, ker se odpira kolikor le mogoče nadarjenim ljudem pot, da pridejo do pravega mesta. Največji dar, ki ga Bog daje ljudstvu, so talenti, nadarjeni ljudje, ki jih je treba izbirati in jim pomagati, da se talent razvije. Samoposebi je umevno, da novi šolski red polaga temelj vzgoje na nravno versko vzgojo, in da se vlada in parlament zahtevi po brezverski šoli nista uklonila. Verski pouk se vrši tudi tam, kjer se je zdaj vera le deloma poučevala: menda na celovski realki? Koedukacija, skupno šolanje deklet in fantov se bo pripuščalo samo v slučaju, da dekliške šole ni na mestu. Tako se šolstvo uredi precej po željah meščanskih slojev ter ohrani še verski značaj, kolikor ga je imelo poprej. Druga pa so vprašanja discipline: dijaki imajo doli do nižjih razredov svoja društva: zakaj? Na šolah obstoje politične organizacije: socijaldemokratske, nemške, krščansko-socijalne; zakaj? Mladina naj študira, politiko naj prepusti odraslim.

Pred 30 leti se je otrok še lahko dal družini na hrano, danes je skoro nemogoče, ker to vse preveč stane, zato je treba zavodov; zlasti bi bilo treba, da se poživi čimpreje slovenski Dijaški dom; saj ima svojo hišo, ki je žal zasedena od strank. Treba je predvsem sredstev, pomoči, podpiranja, da se nam ne poizgubi, kar imamo Slovenci v obilni meri: nadarjena naša mladina.

POLITIČNI PREGLED

Demonstracije v Inomostu. Pred italijanskim konzulatom v Inomostu je prišlo 24. t. m. do demonstracij nemških nacionalnih visokošolcev. Nabrala se je velika množica ljudi, ker je italijanski konzulat razobesil italijansko zastavo ob priliki obletnice, ko je Italija napovedala Avstriji vojno. Dva študenta sta s silo snela italijansko zastavo. Na odločno zahtevo konzula so morali avstrijski zastopniki oblasti zopet razobesiti zastavo, kateri je oddelek vojaštva moral izkazati čast. Proti večeru so se demonstracije ponovile, ki so bile naperjene proti zasebnemu stanovanju italijanskega konzula. Policija je množico ustavila. Množica je neprestano vzklikala: „Doli Mussolini! Fuj Mussolini!“ Pri demonstracijah je bilo a-retiranih več oseb. Prihodnji dan se je javil pri italijanskem poslaniku na Dunaju zastopnik zvezne vlade in izrazil v imenu vlade obžalovanje za dogodke v Inomostu.

Jugoslavija. V Beogradu zborujejo odseki češkoslovaške-jugoslovanske unije, ki stremi predvsem za zakonodajnem in kulturnem zblizanju obeh slovanskih držav, kakor se to izvaja tudi med Avstrijo in Nemčijo. To skupno delovanje obeh držav ni samo notranje-politične važnosti, temveč je tudi na zunaj velikosežnega pomena. Čim bolj napreduje notranje zblizanje, tem enotnejše bo tudi nastop obeh držav na zunaj. Ta unija je praktično tudi nositeljica vseslovske ideje, ker je trenutno Rusija vsled svojih razmer v ozadju. Pričakovati je raztegnitev unije na Poljsko in Bolgarijo. Ko bodo v Rusiji notranje razmere ustaljene, bo Rusija gotovo zopet prevzela vodstvo, da si slovanske države in slovanski narodi v mednarodnem svetu zagotovijo primereno veljavo. — Ministrski svet je odobril netunsko konvencijo, ki pride pred narodno skupščino. — Velike važnosti je tudi novi zakon o državljanstvu. Jugoslovanski državljan

PODLISTEK

Reberški Ožbej:

Kapelški punt.

(Nadaljevanje.)

Flegarjeva smrt je bila za pisarja Hubmana hud udarec. Ravno v tistem času se je končalo merjenje posestev in tako Robert ni imel posebnega posla. Upal je, da dobi v gradu Ženek službo. Toda oče je bil mrtev, prišli so drugi, ki so se znali bolje prikupiti grofu Rosenbergu. Vsak prosilec je znal Roberta očrniti in njegovi grehi so prišli grofu na ta način do ušes. Tako se je zgodilo, da je ostal Robert brez službe. Nekega dne je odšel iz Ženeka in se podal v Kaplo, kjer je upal najti zaslužka kot pisar. Toda nobeno mesto ni bilo prazno, trški sodnik mu verjetno tudi ni bil naklonjen, še manj pa župan Vegl. Če je prišel kam na kmete, so ga gledali povsod po strani.

„Poberi se škric!“ rekel mu je vsak, „ti si mi meril zemljo tako krivično, da moram sedaj plačati še več davkov.“

Tu in tam je še našel koga, ki je imel opravke pri sodniji. Taki ljudje so ga še najrajši iskali, ker so vedeli, da je študiran in zna dati pravni nasvet. Tako se je siromašno preživljal.

Čutil je bridkost svoje usode, vedel je

tudi, da nima pričakovati nič dobrega, zato se je udal pijančevanju. Zato se mu je nudila tudi večkrat priložnost, ker vsak, ki je iskal pri njemu pomoči, je vedel, da se mu s tem najbolj prikupi. Stanovanja ni imel pravega, doma je bil danes tu, jutri tam, danes je prenočil v kaki sobi, jutri se je prebudil v kakem hlevu, kamor se je privlekel ves omamljen od opojne pijače.

Bilo je na dan velike Gospojnice. Ljudje so romali od vseh strani v cerkev D. M. v Trnju. Glasno so molili in vmes prepevali pobožne pesmi. Vznešeno je bilo razpoloženje ljudstva, posebno ko so čutili, da je ostalo vse pri starem in smejo zopet častiti Devico Marijo kot poprej.

Robert je našel starega pravdarja Petra, ki je imel s sosedom zaradi nekega plota že dalje časa ostro pravdo, ki se je bližala sedaj koncu. Treba je bilo še samo nekaj dokazov. Zato je poiskal Peter danes Roberta, da mu da pravi nasvet. To se je tudi zgodilo. Robert je govoril na dolgo in široko, misleč si, naj bo izid takšen ali drugačen, glavna stvar je, da dobim piti. In to se je tudi v resnici zgodilo. Robert si je namočil docela vedno suho grlo. Že je zvonilo k zadnji maši, ko je Peter vstal in šel iz gostilne. Robert pa se je tudi dvignil in taval proti trgu. Sam ni vedel, kako je prišel v bližino cerkve v Trnju.

(Dalje sledi.)

postane: 1. Kdor državljanstvo zahteva, je v tem času 21 let star in je neprenehoma 10 let bival v državi. 2. Tisti, ki se izkaže z odpuštom iz druge države, je neomadeževan in dokaže, da je v stanu vzdržati svojo družino. 3. Tisti, ki ima zagotovilo od katerekoli jugoslovanske občine, da ga sprejme v domovinsko zvezo. Nadalje se podeli državljanstvo vsem onim, ki že nad 30 let bivajo na jugoslovanskem ozemlju, če to izrecno zahtevajo. V izrecnih slučajih se prosilcem slovenske, hrvatske in srbske narodnosti nudijo posebne ugodnosti.

Manjšinsko šolstvo v Prusiji. Pruska vlada je sporazumno z državno vlado imenovala komisijo, ki naj izdelata načrt o pravični in pametni ureditvi manjšinskega šolstva na Pruskem. Komisija se je posvetovala z zastopniki narodnih manjšin. Nato je izdelala načrt, ki temelji na načelu, da se vsakdo lahko svobodno priznava k narodni manjšini. To stališče si je osvojila tudi pruska deželna vlada. Priznana je tudi svoboda vzgoje.

Medparlamentarna unija za narodne manjšine. „Frankfurter Zeitung“ poroča, da se je v Pragi zbral pravni odsek Medparlamentarne zveze, ki je razpravljala o postavah, ki varujejo pravice narodnih manjšin po posameznih državah. Zastopnika Jugoslavije in Madžarske sta zahtevala, naj se pravice manjšin še razširijo. Pravni odsek Medparlamentarne zveze, v kateri so včlanjeni zastopniki vseh evropskih parlamentov, je nato sklenil: Vse države naj s posebnimi zakoni poskrbijo, da bo narodna kultura manjšin obvarovana.

Volitve v Nemčiji. 20. t. m. so se vršile v vsej Nemčiji državnozbornske in ponekod tudi deželnozbornske volitve. Kakor je bilo pričakovati, so levičarske stranke močno napredovale, medtem ko so nemški nacionalci izgubili tretjino svojih volilcev in poslancev. Pri teh volitvah je nemški narod jasno izjavil, da hoče mirno spravo s svojimi bivšimi vojnimi sovražniki, na znotraj pa čuvati republikansko ustavo nemške države. Prenapeti nemški nacionalizem je doživel polom. Volilo je od 40 milijonov volilnih upravičencev nad 30 milijonov, torej povprečno v vsej državi 75 odstotkov. Izid je sledeči: socijaldemokrati 153 mandatov (prej 131), nemški nacionalci 73 (103), centum (kršč. soc.) 61 (69), nemška ljudska stranka 45 (51), komunisti 54 (45), demokrati 25 (32), bavarska ljudska stranka 17 (19), gospodarska stranka 23 (17), nacionalisti 12 (14), neodvisni 13, nemška kmetijska stranka 8 (4), tri druge manjše stranke 7 (12) mandatov. Tretjina volilcev je volila socijalistično in komunistično, prvi so dobili 9 milijonov in zadnji nad 4 milijone glasov. Izrazito kršč. stranke so dobile nad 5 milijonov glasov, istotako izraziti nacionalci nad 5 milijonov. Bistven del bodoče vlade bodo gotovo tvorili socijaldemokrati, ki so bili dosedaj v opoziciji. Državni zbor se sestane najbrž 12. junija. Domneva se, da pride do velike koalicije. Za ta slučaj zahtevajo socijaldemokrati zase državnega kanclerja in sicer predlagajo pruskega ministrskega predsednika Brauna.

DOMAČE NOVICE

Sprejem v prvi razred gimnazije v Celovcu. Sprejemni izpiti v gimnazijo se vršijo 25. in 26. junija t. l., začetek ob 8. dopoldne. Z 1 S kolikove prijave se morajo do 15. junija vpsolati na ravnateljstvo gimnazije v Celovcu. Priložiti se mora krstni in domovinski list ter šolsko izpričevalo. Šolsko vodstvo mora poslati ravnateljstvu popis učenca. Izpraševalo se bo iz nemščine in iz računstva, in sicer prosto spisje, prosto pripovedovanje in vsi štiri temeljni računi. Učenci morajo seve obvladati temeljne stvari iz nemške slovnice, kakor pravopis, glagol, samostalnik, zaimke ter analizo stavka. Še je čas. Pripravite svoje talentirane fante za sprejemni izpit. Kdor prosi za sprejem v Marijanišče, naj istotako vloži prošnjo do 15. junija. Priložiti se mora zdravniško izpričevalo ter priporočilo g. župnika.

Novi formularji o davčnih prepisih. Z letošnjim letom bodo upeljani novi formularji za predpis dohodninskega, premoženjskega, pridobitnega in rentnega davka. Označene bodo poleg davčnega mandata tudi vse plačane in neplačane vsote in natančen rok za plačilo. S tem bodo davkoplačevalci vedno na jasnem,

koliko so plačali in koliko imajo dolga ali prebitka na davkih. Na ta način bo vsaj deloma odpravljena zmeda, ki je vladala do sedaj pri vplačevanju davkov.

Spomladni sejem v Celovcu. V ponedeljek 21. majnika se je vršil prvi letni sejem v Celovcu. Novi trg je bil poln blaga in prodajalcev. Bilo je življenje, kakoršno se ne vidi vsak četrtek na trgu. Kramarji so hvalili blago in nizke cene kar najboljših izdelkov. Cele trope radovednežev so romale od šotora do šotora z željo, da bi si kar največ nakupile za šiling ali 10.000 K. Za ta veliki denar si namreč pri stojnicah z dobižem dobil precej manj ali ničvrednih stvari. Kar je bilo boljšega blaga, se seve v ceni ni razlikovalo od celovških trgovin. Kdor pa je hotel po ceni nakupovati neglede na kakovost blaga, je istotako prišel na svoj račun. Še ob devetih zvečer je vladalo na Novem trgu živahno življenje. — Na živinski trg je bilo prignanih 26 volov, ki so se prodajali po 1,10—1,40, 64 krav po 0,70—1,50, 11 telic po 1—1,20, okrog 300 plemenskih prašičev po 2,50—2,80, okrog 200 pitanih prašičev po 2—2,20 S za kg žive teže. Konjev je bilo 118 po 600 do 1000 S komad. Kupci so bili s Tirolske, Saljburške, Gornje Avstrijske in Gradišanske. Obisk je bil srednji.

Iz sodne dvorane. Pri deželnem sodišču se je vršila razprava proti Frideriku Sima, 24 let star, pristojen v Vetrinji pri Celovcu in nazadnje tajnik občine Bistrica v Rožu, ki je bil obtožen poneverbe uradnega denarja. Poneveril je 1060 S blagovnoprometnega davka ter 873 S 42 g župnijskih doklad. Izvršil je tudi celo vrsto drugih poneverb občinskega denarja nad 500 S. Sima je priznal vsa dejanja ter se zagovarjal s tem, da je živel v revščini. Preiskava pa je ugotovila, da je Sima vsak dan popival v gostilni. Obsojen je bil na 18 mesecev strogega zapora.

Ledince. Pred sodiščem se je moral zagovarjati 28letni Janez Smole, bivši poštni sel v Ledincih radi poneverbe. 2. julija 1927 mu je predal trgovec Jernej Startinjak v Malencih šek s 385 S 70 g, da ga odda na pošto. Smole je položnico žigosal, podpisal ime poštarice, denar ohranil in vrnil položnico Startinjaku. 22. istega meseca je prevzel poštno nakaznico z 10 S za Marijo Majer. Denar je ohranil, podpis pa ponaredil. Druga poštna nakaznica za Uršulo Pečnik se je glasila na 141 S 20 g, s katero je napravil isto. Smole je priznal. Sodišče mu je prisodilo 3 mesece strogega zapora.

Velikovec. (Kaznovano volilno sleparstvo.) Na dan volitev je soproga ravnatelja kmetijske šole pri Hoprijanu, Pavlik, ukazala neki tam službojuči ženski, da mora iti volit z izkaznico druge deklice, ki je bila prej enkrat tam uslužbena. Sodišče je ugotovilo, da se je g. Pavlikova pregrešila s tem, da se je poslužila volilnega sleparstva. Obsojena je bila na 50 S in izgubo volilne pravice za eno volilno dobo. Obravnavo je vodil višji deželni sodni svetnik Poetsch, sedanji velikovski župan, ki pripada isti stranki kot Pavlik, in je tudi temu pripisati, da je dobila tako milo kazen. Tako vsaj pravi „K. Volksblatt“. Kakor se sliši, bo prišlo še več takih sleparij teh strank na dan.

Svetna vas. (Volitev župana.) Dne 8. t. m. se je vršila volitev župana. Vsled skupnega nastopa soc. dem. in Landbunda je prišlo do žreba med obema skupinama. Žreb je odločil v korist našega kandidata, da je bil izvoljen Matevž Krasnik, pd. Bvatnik v Št. Janžu. V krajnem šolskem svetu Št. Janž ima naša stranka 3 člane, tretjega je določil žreb. Soc. dem. so se vezali z Landbundom menda proti volji in navodilom strankinega vodstva, to pa vsled osebnih interesov nekaterih njih krajnih voditeljev. Za lastne osebne interese so ti ljudje žrtvovali strankine koristi in za prazen nič glasovali za najzagrizenejšega vsenemca in nasprotnika soc. dem. Opozarjamo boroveljske sodrude, da so naši soc. dem. vsled zveze z Landbundom zastoj žrtvovali enega člana krajnega šolskega sveta v Kapli, v katerega voli Svetna vas 2 člana. Devetdeset odstotkov občanov je z velikim veseljem pozdravilo izvolitev starega župana. Celood nasprotnikov je sprejela stranka častitke. Upamo, da se bodo zdaj spametovali tudi tisti zaslepljeni socijalisti, ko enkrat vidijo, da peljejo tuk. voditelji soc. dem. stranko v vsenemški kapitalistični tabor. Zapomniti si je treba one osebe,

ki pri agitaciji pred volitvami zatrjujejo, da so zavedni Slovenci in verni kristjani, a pozneje preko svojih lastnih strankinih interesov glasujejo z ljudmi, ki bi Slovence najraje utopili v žlici vode, vera pa jim je v posmeh. Veliko presenečenje je zbudila županska kandidatura g. Schnitzerja, ko je Landbund prej zatrjeval, da bo kandidiral g. Eggerja, pos. v Svetni vasi. Z Eggerjevim imenom je Landbund rešil 2 mandata. Pristaši Landbunda se drugič ne bodo pustili več vleči na ta način za nos kakor pri zadnjih volitvah. To je jasen dokaz, kake norce si brijejo nasprotne stranke iz svojih volilcev. S ponosom pa more naša stranka pokazati za svoje uspehe. Z nikomur se ni vezala, nikomur se ni vsiljevala, z lastnimi močmi se je borila za staro pravdo, za pošteno in vestno občinsko upravo in volilci so ji izrekli svoje zaupanje.

Št. Tomaž pri Celovcu. (Razno.) Pri občinskih volitvah smo dobili 60 glasov. Da je to število častno, bo vsak priznal, ki količkaj pozna razmere v šentomaški občini. Naša stranka malo govori, veliko dela in veliko trpi, ima tedaj lastnosti, ki ravno pašejo k našemu političnemu in gospodarskemu položaju. Srčen pozdrav vsem slovenskim volilcem in hvala za glasove. — Prvi dan po vnebohodu smo imeli birmo. Lep prazničen dan je bil za šentomaško faro po 17. letih od zadnje birme. Prišli so pomožni škof iz Solnograda in 8 domačih duhovnikov. Naduč. Fink in učiteljica na krški šoli sta pripeljala častno število šolarjev, ki so bili navzoči pri celi slovesnosti. S tem je bila slovesnost precej povečana in tudi obnašanje otrok je napravilo lep vtis. Da je bila cerkev lepo okusno osnažena in ovenčana, da sta bila dva slavoloka, se imamo v prvi vrsti zahvaliti g. mežnarju, ženam in dekletom in vsem, ki so k temu pripomogli. Birmancev je bilo 22.

Drašče. (Razno.) Poštenega, pridnega fanta, po poklicu kolarja, smo izgubili. Švajev Tinja se je poslovil od svojih dragih domačih in si je izbral Kanado za svojo drugo domovino. Ne bo te zapustil Bog, ker tudi ti Njega nisi zapustil! Da li boš nam še kdaj podal roko v pozdrav? Bog daj! Bog s teboj? — Dež nagaja nam Zilanom, najbrž drugod nič ni boljši. Bolniki že težko čakajo na lepše vreme, pa tudi polje. Vsako prestopno leto ima svoje muhe! Divji petelin bo bolj varen pred lovci, ki se gotovo ne bodo hodili „sušiti“ v oblačno gorovje.

Dobrla vas. Vreme imamo letos zelo slabo. Po zimi je bilo toplo, a sedaj hladno in mizro, da ne more ničesar rasti. V začetku tega meseca pa je bila tako močna slana, da je niti starejši ljudje ne pomnijo. Najhuje so požgani travniki, detelje in lucerne, sploh krma. Ker je v naši okolici večinoma peščena, lahka zemlja, se čuti suša. Torej krme bo malo in tako živinoreja močno prizadeta. Skoro vsak posestnik že premišljuje, koliko glav bo moral odprodati. Pa tudi žita ne kažejo posebno dobro. Rž je deloma tudi od slane prizadeta. Že lanska letina je bila slaba, tako da ni nikjer, ne pri žitu, ne pri krmi, nobene rezerve, zato ni čuda, ako gleda kmet s strahom v bodočnost.

Celovec. (Razno.) 100 let staro Matildo Vinzent so 20. t. m. pokopali v Trnji vasi pri Celovcu. — Prometni zrakoplov Celovec—Pešta je moral 21. t. m. pristati v Št. Andražu v Labudski dolini in se je nekoliko poškodoval. — 19. t. m. je padlo število podpiranih brezposelnih na Koroškem za 343 na 3226 oseb. — V mesarijo Šimna Božiča v Rožeku je bilo vlomljeno in odnešeno 30 kg prekajene slanine, 25 klobas, 15 svinjskih jezikov in nož, v skupni vrednosti 250 S. — Stavka pri Bleiberger Bergwerks-Union je prenehala pod pogojem, da se sprejmejo vsi delavci zopet nazaj. Glede mezd se pogajanja nadaljujejo. — Kmetijska podružnica za Borovlje in okolico se je izrekla proti začetku šolskega leta v jeseni in proti poletnim počitnicam.

Kazaze. (Naša kulturna stopnja.) Ko bi jaz mogel tako, kakor gledamo v zemljevidih narisane ali naslikane višine in globočine, tudi pokazati, koliko smo mi tu predi pred in zadi za drugimi: to bi bilo gledanja, primerjanja in kovanja! Dokaz, da se brigamo za kulturno stopnjo svojo. Hoteli bi vedeti, katero mesto med narodi in kraji zavzemajo Slovenci, Koroška, naj kraj. Ko igramo že teater, celo že slikan oder imamo, gotovo ne moramo biti na

13 g, sirovo maslo 4,50—5,60, skuta 1—1,20 S. Žito: pšenica 42, rž 40—41, oves 36—37, fižol 40—50, ječmen 39, ajda 35, krompir 12—14 g za kilogram.

RAZNE VESTI

Drobne vesti. Pisalo se je da nameravajo tudi avstrijske železnice povišati prevoznino. V tem slučaju se bodo potniki še v večji meri posluževali avtomobilov. Po drugih poročilih se to začasno še ne izvede. — 20. t. m. je upepelil požar v Langfirling na Gornjem Avstrijskem 21 posestev z vsem orodjem. Tudi del živine je zgorel in ena ženska se je težko poškodovala. — Statistika ugotavlja, da je med samomorilci 25%, med prostitutkami 50, med epileptiki 52, med zakonskimi ločitvami 54, med gluhomimimi in idiotji itd. 60%, pijancev, 65% zločinov se napravi v pijanosti, 75% prestopkov in 84% posilstev. Strašno gospodariti alkohol. — Zadnji nemški župan na južnem Tirolskem, Josef Paksner, je zbežal v Avstrijo. — Sredi maja je bilo v Avstriji 140.335 podpiranih brezposelnih. — Lani je bilo v Avstriji 189 štrajkov in 21 izprtij. Vsako leto nekaj več. — Nemčija: Dne 20. t. m. je v kemični tovarni v Hamburgu eksplodiral fosgenov plin, najstrupenejši plin, ki je zahteval že 11 mrtvih in 230 lažje zastrupljenih leži v bolnicah. Izdelovanje tega plina je prepovedano. Z zadevo se ho brzkone bavilo tudi Društvo narodov in bo imela za Nemčijo slabe posledice. — Nemške državnozbornske volitve so stale državo leta 1924 skupno 1,300.000 mark. — Nemški zunanji minister dr. Stresemann bo kmalu zopet okrevale. — Letalo „Bremen“ je popolnoma polomljeno in ni več za rabo. — Nemci gradijo zrakoplov z 12 motorji, ki bodo imeli 5000 konjskih sil. Vozil bo 30 oseb in pošto. — V mestu Passau bodo blagoslovljene največje orgle na svetu, ki imajo 208 registrov in 17.000 piščalk. — Češkoslovaška: Gospodarsko razstavo v Pragi je posetilo 300.000 ljudi. — Iz Narodnega muzeja v Pragi so bili odnešeni zlati predmeti v vrednosti 240.000 Kč. — K odkritju Wilsonovega spomenika v Pragi pride 5000 ameriških Čehoslovakov. — Ostale države: V Pensilvaniji je bilo v premogovniku zasutih 200 delavcev. — Največji most Jugoslavije preko Save pri Novem Sadu, ki meri 302 m, je bil izročen prometu. — Potres je 18. t. m. popolnoma uničil mesto Pimponzon v državi Peru. 25 oseb je mrtvih. — Južnokitajske čete so porazile Čangtsolinove čete. — Angleška zgornja zbornica je sprejela predlog o ženski volilni pravici od 21 leta naprej. — Italijanski komunisti so izvršili na italijansko poslaništvo v Buenos Airesu bombni atentat, pri katerem je bilo 22 oseb mrtvih in 50 ranjenih.

Binkoštno pismo. S. V. Kanada, meseca maja 1928. Cez dneve praznujete v domovini binkoštno praznike, sredi pomladi, sredi prebujenega življenja, kakor da hoče narava dati vse svoje bogate darove, da se čim veličastneje proslave ti lepi dnevi. — Kakor da vidim domače kraje, se mi dozdeva, rodno vas, vso zastrto s cvetečimi in zelenečim drevjem, skromni domovi so ozaljšani, med dehteče rože po nizkih oknih so zataknjene zeleneče lipove vejice. Pomladno solnce ogreva naravo, da blišči vsa nova in krasna, le priletni Obir tam vzadaj še ne mara povsem odložiti zimske kučme. — Tudi tedaj, ko sva odhajala s prijateljem, je bila pomlad, in ko sem se poslavljaj od teh zelenečih trat, gozdov, šumečih v rahli pomladni sapi, od holmov, z vabečimi belimi cerkvicami, in od naših jezer, ko sem se poslavljaj, mogoče da za vedno, vsekakor pa za dolgo vrsto let, se mi je ta slika vtisnila v spomin; vedel sem tedaj, težko bom našel po širnem svetu lepših krajev, kakor si ti, domovina. Nešetokrat sem se že vprašal: morda pa le ni bila potreba, da si odšel tako daleč od doma, morda bi pa vendarle imela domovina tudi za te kosce kruha? O, tudi tu jina ne reže pogače, ampak majhen je ta kosček kruha, ki nam ga daje, in grenak. — Zdaj naj Vam v kratkem opišem, kako je tukaj. V neizmerno planjavo se razširja divja pustinja in nekako grozni pragozd. Tukaj so raztrese ne naseljeniške kolibe. In življenje naseljenca. Enakomerno teče z vsakdanjim težkim delom, posebne izpremembe ne prinese noben dan.

On dela, da z leti napravi to zemljo, kjer se nahaja gozd, v katerem še nikdar ni zapela sekira, rodovitno, leta napora in jako trdega dela so to, predno si izseljenec v tujem svetu uredi svoj skromni dom. — Mnogo, mnogokrat pa odplove duh nazaj v staro domovino. — Proste ure pa nam krajšajo knjige, ki smo jih prinesli s seboj. Končavši pismo, želim Vam in vsem znancem prav srečne binkoštno praznike. Vaš Tone.

Listnica uredništva.

Melviče. Za tako obširen dopis v tej številki nismo imeli več prostora.

Sreča

srečk. poslovalnice J. Prokopp je čudovita. Še pred žrebanjem velike premije S 500.000 je odpadel eden glavnih dobitkov na št. 37.938 s S 75.000, dobitek s S 30.000 na št. 73.291, kakor velika množina dobitkov po S 10.000, S 9.000, S 7.000 in S 5.000 itd. v V. razredu sedanje loterije. Vse te srečke so od poslovalnice J. PROKOPP, razpošiljalnica za zvezne dežele

v Badnu

Proda se manjše posestvo

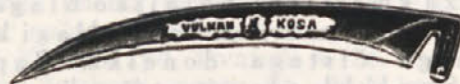
v okolici Št. Lipša pri Ženeku. Poslopja so v dobrem stanju, nanovo krita. Redi se lahko ena krava in več svinj (V bližini se dobi lahko tudi še drugo zemljišče v najem.) Pripravno je za rokodelca, osobito sodarja. Odda se tudi sama hiša brez zemljišča in gozda, kakor kdo želi. — Več se izve pri Kati Planteu v Dobri vasi št. 80.

V AMERIKO IN CANADO

z znanimi parniki

Cunard Line Red Star Line White Star Line

Pojasnila daje pisarna Gunard — Red Star — White Star Line, **Wien IV.**, Wiedner Gürtel 8
in zastopstvo **Beljak:** Karl Boschitz,
Rudolfsbahnplatz 4.

Kmetje pozor!

Dobra kosa je za kosca zlata vredna. Ne samo dobra, ampak najboljša kosa je

„Vulkan kosa“

ki jo prodaja edinole

trgovina železja „pri zlati kosi“
poleg gostilne „Tiger“

J. B. Hafner v Celovcu, Paradeisergasse 3.

Priporočam tudi izvrstne brusne kamne (osle), motike, vile za gnoj in steljo, srpe grobne križe, vsakovrstno železje in orodje po nizki ceni in solidno postrežbo.

Da je vsaka „VULKAN KOSA“ res dobra, se jamči.

VABILO

na igro

Miklova Zala

ki jo uprizori na splošno željo občinstva Izobraževalno društvo za Št. Janž in okolico dne 9. junija 1928 ob 8. uri zvečer in 10. junija ob 3. uri popoldne pri Tištarju v Št. Janžu

Predprodaja vstopnic pri Mavrarju na Strugi, Kezrnarju v Svečah, Gašperju v Podsinji vasi in pri blagajni.

67

Vabi ODBOR.

Na dr. Krekovi meščansko-gospodinjki šoli v Zgornji Šiški pri Ljubljani

se prične novo šolsko leto 1. septembra 1928. Pouk traja 10 mesecev. — Sprejemajo se samo redne učenke. Pouk je teoretičen in praktičen in se nanaša na gospodinjstvo in splošno izobrazbo. Poučuje se tudi glazba in tuji jeziki. Priglasi za sprejem naj se pošiljajo na vodstvo dr. Krekove meščansko-gospodinske šole v Zgornji Šiški, p. Ljubljana VII. Pri vodstvu šole, ki daje vsa zaželjena pojasnila, so na razpolago tudi prospekti šole. — Zavod vodijo šolske sestre iz Maribora.

Vabilo

na

občni zbor

Hranilnega in posojilnega društva v Celovcu,

reg. zadr. z neom. zav.

ki se vrši na dan

14. junija 1928 ob 10. uri dopoldne v prostorih posojilnice, Pavličeva ulica št. 7 v Celovcu.

DNEVNI RED:

1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora.
2. Poročilo načelstva.
3. Volitev odbornikov.
4. Odobrenje računskega zaključka 1927.
5. Slučajnosti.

K obilni udeležbi vabi ODBOR.

Op. Ako ob določeni uri ni zastopanih zadostno število deležev, se vrši uro pozneje zborovanje, ki je brezpogojno sklepčno.

Vabilo

na

redni letni občni zbor

„Južnokoroške gospodarske zadruge v Sinči vasi, r. z. z o. z.“,

ki se vrši

dne 10. junija 1928 ob 16. uri v združnem poslopju v Sinči vasi.

DNEVNI RED:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru. — 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. — 3. Odobritev računskega zaključka za leto 1927. — 4. Uporaba člstelega dobička. — 5. Obrestovanje deležev za leto 1927. — 6. Volitev načelstva. — 7. Volitev nadzorstva. — 8. Slučajnosti.

Ako ob napovedani uri občni zbor ni sklepčen, se vrši pol ure pozneje na istem mestu in z istim dnevnim redom drugi občni zbor, ki je pri vsakem številu navzočih in zastopanih združnikov sklepčen.

NAČELSTVO.

Inserirajte v Koroškem Slovencu!